EUROOPAN
KOMISSIO

UNIONIN ULKOASIOIDEN
JA TURVALLISUUSPOLITIIKAN
KORKEA EDUSTAJA

Bryssel 25.9.2017
JOIN(2017) 37 final

2017/0238 (NLE)

Yhteinen ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen kokonaisvaltaisen ja laajennetun kumppanuussopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Oheinen ehdotus on oikeudellinen väline Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen kokonaisvaltaisen ja laajennetun kumppanuussopimuksen, jäljempänä ’sopimus’, tekemistä varten.

Euroopan unionin (EU) ja Armenian tasavallan (Armenia) suhteet perustuvat tällä hetkellä Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen, joka tuli voimaan 1. heinäkuuta 1999 alun perin kymmeneksi vuodeksi ja joka on uusittu automaattisesti.

Neuvosto antoi 29. syyskuuta 2015 päätöksen, jolla Euroopan komissio ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja valtuutettiin neuvottelemaan puitesopimus EU:n ja Armenian välille. Neuvosto on pidetty ajan tasalla neuvottelujen kaikissa vaiheissa. Sitä on kuultu Itä-Euroopan ja Keski-Aasian työryhmässä ja kauppapoliittisessa komiteassa. Myös Euroopan parlamentille on tiedotettu kaikista neuvottelujen vaiheista viipymättä ja täysimääräisesti.

Sopimusta koskevat neuvottelut aloitettiin 7. joulukuuta 2015, ja sopimusteksti parafoitiin 21. maaliskuuta 2017.

2. EHDOTUKSEEN LIITTYVÄT OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

2.1 Sopimuksen tarkoitus ja sisältö

Uuden sopimuksen soveltamisala on laaja. Se kattaa EU:n toimivaltaan kuuluvia ja EU:n etuihin liittyviä kysymyksiä, ja heijastaa näin ollen nykyistä laaja-alaista yhteistyötä talouden, kaupan ja politiikan aloilla ja alakohtaisissa politiikoissa. Sopimuksessa kehitetään edelleen näitä aloja ja luodaan siten pitkän aikavälin perusta EU:n ja Armenian välisten suhteiden kehittämiselle edelleen. Sopimus lisää poliittista vuoropuhelua ja parantaa yhteistyötä monilla eri aloilla ja muodostaa näin ollen perustan aiempaa tehokkaammalle kahdenväliselle toiminnalle Armenian kanssa.

Sopimus sisältää EU:n poliittiset vakiolausekkeet ihmisoikeuksista, kansainvälisistä rikostuomioistuimista, joukkotuhoaseista, pienaseista ja kevyistä aseista sekä terrorismin torjunnasta. Se sisältää myös määräyksiä yhteistyöstä muun muassa seuraavilla aloilla: liikenne, energia, terveydenhuolto, ympäristö, ilmastonmuutos, verotus, koulutus ja kulttuuri, työllisyys- ja sosiaaliasiat, pankki- ja vakuutusala, teollisuuspolitiikka, maatalous ja maaseudun kehitys, matkailu, tutkimus ja innovointi sekä kaivostoiminta. Lisäksi siinä käsitellään oikeudellista yhteistyötä, oikeusvaltioperiaatetta sekä rahanpesun, terrorismin rahoittamisen, järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjuntaa.

Sopimuksessa on merkittävä kauppaa koskeva osasto, joka sisältää tärkeitä sitoumuksia monilla kauppapolitiikan aloilla. Nämä sitoumukset parantavat edellytyksiä EU:n ja Armenian kahdenväliselle kaupalle ja niissä otetaan samalla täysimääräisesti huomioon Armenian velvoitteet Euraasian talousunionin jäsenenä. Niiden avulla varmistetaan parempi sääntely-ympäristö talouden toimijoille esimerkiksi tavara- ja palvelukaupan, yritysten perustamisen ja yritystoiminnan harjoittamisen, pääoman liikkeiden, julkisten hankintojen, teollis- ja tekijänoikeuksien, kestävän kehityksen ja kilpailun aloilla.

Neuvoston hyväksyttyä päätöksen sopimuksen allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta ja sen väliaikaisesta soveltamisesta Euroopan unioni ja Armenia allekirjoittivat sopimuksen sekasopimuksena.

Tietyillä aloilla sopimuksen tarkoituksena on myös lähentää Armenian lainsäädäntöä vähitellen EU:n säännöstöön. Siinä ei kuitenkaan mennä niin pitkälle, että perustettaisiin EU:n ja Armenian välinen assosiaatio.

2.2. Ehdotetun päätöksen oikeusperusta

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 218 artiklan 6 kohdan a alakohdan iii luetelmakohdassa määrätään, että silloin kun sopimuksella luodaan erityiset institutionaaliset rakenteet yhteistyömenettelyjä järjestämällä, neuvosto tekee päätöksen sopimuksen tekemisestä Euroopan parlamenttia kuultuaan. Lisäksi SEUT-sopimuksen 218 artiklan 8 kohdan toisessa alakohdassa määrätään, että neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti, jos sopimus koskee alaa, jolla unionin säädöksen antaminen edellyttää yksimielisyyttä.

Kun kyse on toimesta, jolla on useampi samanaikainen tarkoitus tai useita tekijöitä, joita ei voida erottaa toisistaan ja joista mikään ei ole toiseen nähden liitännäinen, unionin tuomioistuin on katsonut, että kun perustamissopimuksen eri määräykset ovat näin sovellettavissa, tällaista toimea annettaessa on poikkeuksellisesti käytettävä useaa eri oikeusperustaa, paitsi jos näiden perustojen osalta määrätyt menettelyt ovat keskenään yhteensopimattomia (ks. asia C-490/10, parlamentti v. neuvosto, ECLI:EU:C:2012:525, 46 kohta).

Sopimuksella on tavoitteita ja siihen liittyy tekijöitä, jotka koskevat yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, yhteistä kauppapolitiikkaa ja kehitysyhteistyöpolitiikkaa. Näitä sopimuksen näkökohtia ei voida erottaa toisistaan eikä mikään niistä ole toiseen nähden liitännäinen.

Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka on ala, jolla unionin säädöksen antaminen edellyttää yksimielisyyttä.

Sopimuksella luodaan erityinen institutionaalinen rakenne järjestämällä yhteistyömenettelyjä Armenian ja EU:n välille.

Sen vuoksi ehdotetun päätöksen oikeusperustan pitäisi olla Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEU-sopimus’, 37 artikla, SEUT-sopimuksen 207 artikla ja 209 artikla yhdessä SEUT-sopimuksen 218 artiklan 6 kohdan a alakohdan ja 218 artiklan 8 kohdan toisen alakohdan kanssa. Oikeusperustaan ei ole tarpeen lisätä muita säännöksiä (ks. asia C-377/12, komissio v. neuvosto, ECLI:EU:C:2014:1903).

Arvioituaan sopimuksen tekstin komissio ja korkea edustaja katsovat, että sopimus ei kata sellaisia aloja, jotka kuuluvat jäsenvaltioiden yksinomaiseen toimivaltaan ja edellyttäisivät näin ollen oikeudellisesti sekasopimuksen käyttämistä. Koska neuvotteluohjeet koskivat sekasopimuksen tekemistä, sopimuksen teksti parafoitiin kuitenkin sekasopimuksena, ja näin ollen tässä päätöksessä ehdotetaan Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen sekasopimuksen allekirjoittamista ja tekemistä.

2.3 Ehdotetun päätöksen tarve

SEUT-sopimuksen 216 artiklan mukaan Euroopan unioni voi tehdä sopimuksen yhden tai useamman kolmannen valtion kanssa, kun perussopimuksissa on asiaa koskeva määräys taikka kun sopimuksen tekeminen on välttämätöntä jonkin unionin politiikalle perussopimuksissa vahvistetun tavoitteen saavuttamiseksi tai kun sopimuksen tekemisestä säädetään oikeudellisesti sitovassa unionin säädöksessä tai sopimuksen tekeminen voi vaikuttaa yhteisiin sääntöihin tai muuttaa niiden ulottuvuutta.

Perussopimuksissa määrätään tämän sopimuksen kaltaisten sopimusten tekemisestä SEU-sopimuksen 37 artiklassa sekä SEUT-sopimuksen 207 ja 209 artiklassa. Lisäksi sopimuksen tekeminen on välttämätöntä, jotta voidaan saavuttaa perussopimuksissa vahvistetut Euroopan unionin politiikan tavoitteet, joita ovat muun muassa ihmisoikeuksien lujittaminen, joukkotuhoaseiden leviämisen estäminen, terrorismin, korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta, kauppa, muuttoliike, ympäristö, energia, ilmastonmuutos, liikenne, tiede ja teknologia, työllisyys- ja sosiaaliasiat, koulutus ja maatalous.

2017/0238 (NLE)

Yhteinen ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välisen kokonaisvaltaisen ja laajennetun kumppanuussopimuksen tekemisestä Euroopan unionin puolesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 37 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 207 ja 209 artiklan yhdessä sen 218 artiklan 6 kohdan a alakohdan ja 218 artiklan 8 kohdan toisen alakohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan yhteisen ehdotuksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin hyväksynnän,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välinen kokonaisvaltainen ja laajennettu kumppanuussopimus, jäljempänä ’sopimus’, allekirjoitettiin [...] annetun neuvoston päätöksen (EU) [...] mukaisesti 24 päivänä marraskuuta 2017 sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen myöhemmin.

(2) Sopimus muodostaa merkittävän askeleen kohti Euroopan unionin aiempaa laajempaa poliittista ja taloudellista osallistumista Etelä-Kaukasiassa. Sopimus lisää poliittista vuoropuhelua ja parantaa yhteistyötä monilla eri aloilla ja muodostaa näin ollen perustan aiempaa tehokkaammalle kahdenväliselle toiminnalle Armenian tasavallan kanssa.

(3) Sopimus olisi hyväksyttävä unionin puolesta,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään Euroopan unionin puolesta Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön ja niiden jäsenvaltioiden sekä Armenian tasavallan välinen kokonaisvaltainen ja laajennettu kumppanuussopimus.

Sopimuksen teksti on liitetty tähän päätökseen.

2 artikla

Neuvoston puheenjohtaja nimeää yhden tai useamman henkilön, jolla on valtuudet tehdä Euroopan unionin puolesta sopimuksen 385 artiklassa tarkoitettu ilmoitus osoitukseksi siitä, että Euroopan unioni sitoutuu noudattamaan sopimusta.

3 artikla

1. Sopimuksen 240 artiklan soveltamiseksi komissio hyväksyy Euroopan unionin puolesta sopimuksen muutokset, jotka johtuvat maantieteellisten merkintöjen alakomitean päätöksistä. Jos asianomaiset osapuolet eivät maantieteellistä merkintää koskevien vastaväitteiden esittämisen jälkeen pääse keskenään sopimukseen, komissio vahvistaa asiaa koskevan kannan maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä 21 päivänä marraskuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012[1] 57 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

2. Sopimuksen 270 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen soveltamiseksi komissio valtuutetaan hyväksymään unionin kanta sopimuksen liitteeseen XI tehtäviin muutoksiin.

Sopimuksen 270 artiklan 2 kohdan toisen virkkeen soveltamiseksi komissio valtuutetaan esittämään vastaväitteitä Armenian tasavallan ehdottamaa liitteen XI muuttamista tai oikaisua vastaan.

5 artikla

1. Sopimuksen V osaston 9 luvun 3 alajakson ”Maantieteelliset merkinnät” mukaisesti suojattua nimeä saavat käyttää kaikki sitä vastaavan eritelmän mukaisia maataloustuotteita, elintarvikkeita, viinejä, maustettuja viinejä tai väkeviä alkoholijuomia kaupan pitävät toimijat.

2. Jäsenvaltiot ja Euroopan unionin toimielimet toteuttavat sopimuksen 301 artiklan mukaisesti sopimuksen 297–300 artiklassa määrätyn suojan riippumatta siitä, onko jokin asianomainen osapuoli pyytänyt sitä.

6 artikla

Sopimusta ei saa tulkita siten, että sillä myönnettäisiin oikeuksia tai asetettaisiin velvoitteita, joihin voidaan suoraan vedota unionin tai jäsenvaltioiden tuomioistuimissa.

7 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään. Neuvoston pääsihteeristö julkaisee sopimuksen voimaantulopäivän *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

[1] EUVL L 343, 14.12.2012, s.1.